

Sygn. akt VI Ga 146/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VI Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy P. Naworski

Sędziowie: SO Zbigniew Krepski, SO Małgorzata Bartczak-Sobierajska (spr.)

Protokolant sekr. sądowy Monika Jabłońska

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2017 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa I. D.

przeciwko (...) Towarzystwo (...)

w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt V GC 152/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanej (...) Towarzystwo (...) w P. na rzecz powódki I. D. kwotę 10.910,10 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset dziesięć 10/100) złotych oraz kwotę 2.963,00 zł (dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt trzy) złote tytułem kosztów procesu za pierwszą instancję,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.363,00 zł (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt trzy) złote tytułem kosztów postępowania apelacyjnego

Zbigniew Krepski Jerzy P. Naworski Małgorzata Bartczak- Sobierajska

(...)

Z.

1. (...),

2. (...)

T., dnia 13/10/2017 r.

sygn. akt **V Ga 146/17**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy we Włocławku oddalił powództwo, zasądził od powódki I. D. na rzecz pozwanego (...) Towarzystwo (...) w P. kwotę 3.968,08 zł tytułem kosztów procesu oraz zarządził zwrot na rzecz pozwanego kwotę 1948,92 zł tytułem niewydatkowanej części zaliczki.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na ustaleniach faktycznych, z których wynika, że w dniu 20 maja 2014 r. podczas jazdy po asfaltowej drodze w ciągniku odpadło tylne lewe koło, wskutek czego doszło do dalszych uszkodzeń pojazdu: ścięte zostały śruby mocujące, pozrywane gwinty na śrubach i piaście koła, w wyniku pracy śrub powiększył się otwór w feldze koła, a także uszkodzony został błotnik oraz tylna lampa. Powódka wyceniła szkodę na kwotę 10 910,10 zł.

W dniu 23 maja 2014 r. pozwany został poinformowany o zaistniałej szkodzie. W pismach z 27.05.2014 r. oraz z 28.07.2014 r. odmówił przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej za zgłoszoną szkodę.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji wyjaśnił, że o ile odpowiedzialność zakładów ubezpieczeń z tytułu OC sięga tak daleko jak odpowiedzialność sprawcy szkody, o tyle odpowiedzialność umowna (AC) wiąże strony w granicach umowy i stanowiących nierozzerwalną część umowy Ogólnych Warunków Ubezpieczenia. Pozwany odmawiając wypłaty odszkodowania powołał się na zapisy obowiązujących między stronami Szczegółowych Warunków Ubezpieczenia – Pakiet A. P. (dalej (...)). Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt. 2) (rozdział II ubezpieczenie A. Casco) (...) w Pakiecie A. P. ubezpieczenie obejmuje wskazane w zgłoszeniu do ubezpieczenia maszyny rolnicze (sprzęt) stanowiący własność ubezpieczającego lub ubezpieczonego w postaci ciągników rolniczych, ładowarek wykorzystywanych w rolnictwie. W myśl natomiast § 7 ust. 3 zakres ubezpieczenia obejmuje szkody powstałe w maszynie rolniczej (sprzęcie) spowodowane uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą maszyny rolniczej (sprzętu) oraz jej części wskutek wszelkich zdarzeń niezależnych od woli ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do korzystania z maszyny rolniczej (sprzętu), z zastrzeżeniem wyłączeń odpowiedzialności określonych w niniejszych (...).

Dalej Sąd meriti wyjaśnił, że w § 2 ust. 1 (...) zdefiniowane zostało pojęcie awarii. Zgodnie z tą definicją, za awarię w uważy się wadliwe funkcjonowanie maszyny rolniczej (sprzętu) spowodowane uszkodzeniami mechanicznymi, których przyczyną było przedostanie się ciała obcego o rozmiarach nieprzewidzianych w konstrukcji maszyny rolniczej (sprzętu) uniemożliwiające prowadzenie czynności, do których maszyna rolnicza (sprzęt) jest przewidziana.

Mając na względzie powyższą definicję, Sąd Rejonowy uznał, że zgodnie z wyłączeniami bezwzględnymi wskazanymi w rozdziale II ubezpieczenie A. Casco - (...) w Pakiecie A. P. - ubezpieczyciel m.in. nie odpowiada za szkody:

- 1) polegające na wadliwym funkcjonowaniu maszyny rolniczej (sprzętu) spowodowane wewnętrznymi uszkodzeniami mechanicznymi, których przyczyny były inne niż przedostanie się ciała obcego o rozmiarach nieprzewidzianych w konstrukcji maszyny rolniczej (sprzętu) - § 8 ust. 2 pkt. 1),
- 2) wynikające z naturalnego zużycia maszyny rolniczej (sprzętu) lub jej części (tzw. szkody eksploatacyjne) albo związane z wadą wykonania maszyny rolniczej (sprzętu) lub jej naprawy - § 8 ust. 2 pkt. 3),
- 3) eksploatacyjne lub powstałe w elementach silnie skorodowanych lub w maszynach rolniczych (sprzęcie) przeznaczonym na złom - § 8 ust. 4 pkt. 12).

Następnie Sąd I instancji przyjął, że w niniejszej sprawie poza sporem pozostaje fakt, iż odpadnięcie koła nie było spowodowane żadną przyczyną zewnętrzną.

Zaznaczył ponadto, iż ciągnik J. D. (...) użytkowany przez powódkę wyposażony jest w „szerokie” koła, przy czym powódka dokupiła „wąskie” koła, na których poruszał się ciągnik w dniu zdarzenia.

W celu ustalenia przyczyn odpadnięcia koła Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego d/s motoryzacji.

Biegły w swojej opinii stwierdził, że szkoda nie powstała w wyniku przedostania się do ciągnika ciała obcego, nie powstała też w wyniku normalnej eksploatacji i nie była wynikiem wadliwego wykonania maszyny, lecz zaistniała

wskutek obluźwania się połączeń śrubowych koła. Według biegłego nie można w sposób jednoznaczny określić przyczyn obluźwania śrub. Mogło to być (hipotetycznie) zarówno dokręcenie śrub zbyt małą siłą w fazie produkcji, czy też podczas wymiany koła, mniejszą od zalecanej.

Zdaniem Sądu meriti, opinia nie budzi żadnych zastrzeżeń merytorycznych, jest rzeczowa i jasno wykazuje możliwą przyczynę odpadnięcia koła oraz w sposób jednoznaczny wyklucza przyczynę zewnętrzną.

Poza tym Sąd I instancji dodał, że podczas zdarzenia ciągnik poruszał się na „wąskich” kołach. Sąd ten wskazał na zeznania świadka M. D. (męża powódki), który zeznał, że dokupił koła u autoryzowanego dealera, który również zamontował te koła. Zdaniem Sądu Rejonowego zeznania tego świadka w żadnej mierze nie zasługiwały na wiarę i nie zostały potwierdzone. Biegły w swojej opinii stwierdził bowiem, że dealer, który sprzedał koła nie dokonywał wymiany kół (k. 191). Według Sądu a quo może to oznaczać tylko jedno, że to właśnie świadek M. D. sam wymienił koła.

Biorąc powyższe pod rozwagę, w ocenie Sądu meriti szkoda związana z uszkodzeniem ciągnika powstała wskutek okoliczności, które wyłączają odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela w rozumieniu (...). W tej sytuacji Sąd, na podstawie art. 805 k.c. a contrario, orzekł jak w sentencji.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach Sąd Rejonowy wskazał art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i 84 uoksc.

Od powyższego wyroku apelację wniosła powódka, zaskarżając przedmiotowy wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi powódka zarzuciła naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności przyjęcie, że wąskie koła zakupione do przedmiotowego traktora nie były zakupione u autoryzowanego dealera, podczas gdy biegły w swej opinii wyraźnie stwierdził, że (...) potwierdził zakup wąskich kół oraz że koła te w ofercie firmy (...) można dokupić jako zamiennik, a jazda na tych kołach stanowiła przesłankę oddalenia powództwa przez Sąd Rejonowy.

W oparciu o powyższy zarzut skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty dochodzonej pozwem, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od strony przeciwnej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości ustawowej.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, iż Sąd I instancji w swym uzasadnieniu powołuje się na opinię biegłego, który stwierdził że szkoda zaistniała na skutek obluźwania połączeń śrubowych koła, a co za tym idzie, w ocenie skarżącej, wypełnia to przesłanki do uznania odpowiedzialności pozwanego towarzystwa ubezpieczeń za wynikłą szkodę. Według skarżącej Sąd Rejonowy zinterpretował opinię podstawową i uzupełniającą biegłego na swój sposób. Opinie biegłego wskazują, że wszystkie przedstawione przez niego hipotetyczne przyczyny mogły spowodować obluźwanie się koła, a w konsekwencji jego odpadnięcie. Biegły takiej możliwości nie wykluczył twierdząc, że do awarii ciągnika (najprawdopodobniej) nie doszło z przyczyn zewnętrznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była uzasadniona, aczkolwiek z innych przyczyn niż w niej podniesione.

W istotnym dla rozstrzygnięcia zakresie ustalenia Sądu Rejonowego są zgodne z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a jego ocena, odpowiada treści art. 233 § 1 k.p.c. i mieści się w określonych w nim granicach swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodowej całości materiału dowodowego.

Zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego są chybione. Wbrew skarżącej, Sąd pierwszej instancji nie przyjął, że koła nie były zakupione u autoryzowanego dealera. Przeciwnie, z uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób niebudzący jakichkolwiek wątpliwości wynika, iż według ustaleń Sądu Rejonowego, koła w pojeździe pochodziły od autoryzowanego dealera, zaś kwestią sporną było jedynie to, czy zostały one zamontowane również przez tego dealera,

czy przez świadka M. D. (k. 247v.). Zatem w świetle dokonanych ustaleń, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest nietrafny.

Jednakże nie sposób zgodzić się z Sądem I instancji, że odpowiedzialność pozwanego za szkodę w pojeździe została wyłączona w oparciu o (...). Pozwany chcąc skutecznie zwolnić się z obowiązku zapłaty odszkodowania nie mógł poprzestać na ogólnym zaprzeczeniu żądaniu pozwu bez jednoznacznego wskazania konkretnej przyczyny wyłączenia odpowiedzialności. Wadliwe jest również pominięcie tej kwestii przez Sąd Rejonowy. Wobec niejednoznacznej treści opinii biegłego, w rezultacie nie wiadomo dlaczego powództwo zostało oddalone.

Przyczyną zmiany zaskarżonego wyroku było stwierdzenie naruszenia prawa materialnego, jakim niewątpliwie są Szczegółowe Warunki (...) ((...)), co Sąd Okręgowy wziął pod uwagę z urzędu. (...) kształtują bowiem stosunek zobowiązaniowy stron, stanowiąc tym samym normę prawa materialnego.

Prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie, mimo prawidłowych ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy błędnie zastosował postanowienia Szczegółowych Warunków (...) wskazując je ogólnie jako podstawę odmowy wypłaty odszkodowania. Przede wszystkim, uzasadnienie jest sporządzone w taki sposób, że nie wynika z niego, w oparciu o które konkretnie przepisy (...) powództwo zostało oddalone. Sąd Rejonowy powołał wprawdzie kilka przepisów (...), w tym m.in. § 7 ust. 1 pkt 2, § 7 ust. 3, § 2 ust. 1, § 8 ust. 2, przy czym nie wskazał, który z nich stanowi podstawę oddalenia roszczenia powódki. Także opinia biegłego, nie wyjaśnia precyzyjnie, co było przyczyną szkody. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego nie można obciążać strony powodowej konsekwencjami sporządzenia przez biegłego niejasnej opinii, tym bardziej w sytuacji, w której to ciężar dowodu, iż zachodzi podstawa do wyłączenia odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę spoczywał na stronie przeciwnej, tj. na pozwanym, któremu to ciężarowi pozwany nie sprostał (art. 6 k.c.).

W kwestii naruszenia prawa materialnego zaznaczyć należy, że ma ono miejsce, jeżeli prawo materialne zostało niewłaściwie zastosowane w wyniku błędnej subsumpcji. Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie, albowiem Sąd I instancji nie wskazał, w oparciu o którą z przesłanek określonych w (...) wyłączył odpowiedzialność pozwanego, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia powództwa.

Należy podkreślić, że pozwany zmieniał swoje stanowisko w zależności od tego, co napisała powódka odwołując się od jego decyzji w postępowaniu likwidacyjnym. Mianowicie pozwany w swoich pismach powoływał się na różne podstawy odmowy wypłaty odszkodowania, na inne przepisy (...), z których nie wynikało, że w przypadku szkody w pojeździe, z którego korzystała powódka, takie okoliczności właśnie wystąpiły.

W procesie cywilnym strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 k.p.c. mogą być przedmiotem dowodu. Faktów, z których wywodzone jest dochodzone roszczenie (tworzących prawo podmiotowe), powinien w zasadzie dowieść powód; faktów tamujących oraz niweczących powinien dowieść przeciwnik tej strony, która występuje z roszczeniem, czyli pozwany. Wbrew stwierdzeniom Sądu Rejonowego powódka wykazała, że należy jej się odszkodowanie za szkodę w pojeździe. Natomiast pozwany nie udowodnił, iż wystąpiły okoliczności wyłączające jego odpowiedzialność. W szczególności brak jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że do powstania szkody doszło wskutek winy umyślnej bądź rażącego niedbalstwa powódki albo jej męża.

W ocenie Sądu Odwoławczego, rozstrzygnięcie Sądu a quo pozostaje w sprzeczności z zapisami § 7 ust. 1, 3 i 4 oraz § 8 ust. 2 i 7 (...), które to klauzule należy traktować jak przepisy prawa materialnego. Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 2 (...) ubezpieczenie obejmuje wskazane w zgłoszeniu do ubezpieczenia maszyny rolnicze (sprzęt) stanowiące własność ubezpieczającego lub ubezpieczonego m.in. ciągników rolniczych. Zakres ubezpieczenia obejmuje szkody powstałe w maszynie rolniczej (sprzęcie) spowodowane uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą maszyny rolniczej (sprzętu) oraz jej części wskutek wszelkich zdarzeń niezależnych od woli ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do korzystania z maszyny rolniczej (sprzętu), z zastrzeżeniem wyłączeń odpowiedzialności określonych w (...) (§ 7 ust. 3 (...)). Z kolei w oparciu o regulację § 7 ust. 4 (...), w szkodach spowodowanych awarią ubezpieczyciel odpowiada za szkody z tego tytułu do wysokości 10 % sumy ubezpieczenia, jednakże nie więcej, niż 100.000,00 zł. Natomiast wyłączenia

odpowiedzialności pozwanego objęte są regulacją § 8 (...). Wśród nich wymieniono m.in. wadliwe funkcjonowanie maszyny rolniczej (sprzętu) spowodowane wewnętrznymi uszkodzeniami mechanicznymi, których przyczyny były inne, niż przedostanie się ciała obcego o rozmiarach nieprzewidzianych w konstrukcji maszyny rolniczej (sprzętu) (8 ust. 2 (...)). Z kolei w myśl § 8 ust. 7 (...), ubezpieczenie nie obejmuje szkód powstałych wskutek umyślnej winy lub rażącego niedbalstwa ubezpieczonego albo osób, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za które ponosi odpowiedzialność.

Reasumując, pozwany nie wykazał zaistnienia żadnej z ww. przyczyn wyłączenia odpowiedzialności. Pozwany nie udowodnił także, by szkoda powstała z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa ubezpieczonego albo osób, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za które ponosi odpowiedzialność. Nawet w sytuacji przyjęcia (co zresztą w ocenie Sądu Okręgowego nie zostało ustalone w sposób jednoznaczny), że koła „wąskie” zostały dokręcone przez męża powódki, M. D. i to w dodatku w sposób nieprawidłowy (co również nie wynika wprost z opinii biegłego), to nie sposób uznać, iż sytuacja taka wyczerpuje przesłanki rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej, o których mowa w § 8 ust. 7 (...). Co najwyżej może być tu bowiem mowa jedynie o niedbalstwie lub o winie w stopniu zwykłym, a nie kwalifikowanym.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego, w świetle (...) brak było podstaw do odmowy wypłaty odszkodowania powódce.

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. należało zmienić zaskarżony wyrok i zasądzić dochodzoną kwotę zgodnie z żądaniem. Powódka nie domagała się odsetek, wobec czego Sąd o nich nie orzekł.

O kosztach procesu przed Sądem I i II instancji orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności strony za wynik procesu. Na koszty postępowania przed Sądem Rejonowym w łącznej wysokości 2.963,00 zł składały się: opłata od pozwu 546,00 zł, zastępstwo procesowe według stawek obowiązujących na dzień wniesienia pozwu, czyli rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. – 2.400,00 zł oraz opłata od pełnomocnictwa 17,00 zł. Natomiast koszty powódki w postępowaniu apelacyjnym wyniosły: 546,00 zł opłata od apelacji, zastępstwo procesowe 1.800,00 zł - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. oraz opłata od pełnomocnictwa 17,00 zł, łącznie 2.363,00 zł.

Zbigniew Krepski Jerzy P. Naworski Małgorzata Bartczak – Sobierajska